

YTTRANDE
2016-11-25

Dnr O 14-2016

Institutioner som begärt yttrande

Linnéuniversitetet
Box 451
351 06 Växjö

Bakgrund

Linnéuniversitetet har genom en skrivelse som inkom den 8 september 2016 begärt yttrande från Expertgruppen för oredlighet i forskning vid Centrala etikprövningsnämnden. I skrivelsen hänvisas till en utredning från Rådet för ärenden rörande misstanke om vetenskaplig oredlighet vid Linnéuniversitetet och som rör misstanke om vetenskaplig oredlighet avseende en docentansökan från universitetslektor . Rådet menar att frånvaron av källhänvisningar vid användandet av material av andras källor är exempel på plagiat och det tillsammans med att insatser i artiklarna är starkt begränsade utgör vetenskaplig oredlighet. Rådet menar också att frånvaron av transparens i förhållandet mellan artiklarna och uppsatserna samt systematiken i återanvändande av text inte kan betraktas som tillfälligheter eller oaktsamhet utan är avsiktligt och därför får betraktas som vetenskaplig oredlighet. Rådet menar vidare att sättet artiklarna presenteras på i docentansökan är vilseledande då de framställs som innehållsmässigt nya när de i själva verket är återanvända studentuppsatser.

Expertgruppens bedömning

Till stöd för sin docentansökan åberopar fem vetenskapliga publikationer vilka bygger på forskning som har genomförts av studenter inom ramen för deras respektive examensarbeten. Det står helt klart att varit handledare för dessa studenter i deras sammanlagt fyra examensarbeten. Av handlingarna i ärendet går däremot inte att bedöma hur stor del av det bakomliggande arbetet och av forskningen som respektive studenterna har stått för. I Linnéuniversitetets mall för docenturansökan står under punkt 4:2: "Urvalet motiveras kortfattat och författarens egen roll anges för arbeten som har flera författare". Eftersom den sista aspekten inte tas upp i ; docentansökan borde den av Anställningsnämnden ha skickats tillbaka med förfrågan om komplettering. Då detta inte har gjorts kan det inte hävdas att "...att sättet artiklarna presenteras på i

Postadress
Centrala etikprövningsnämnden
c/o Vetenskapsrådet
Box 1035
101 38 Stockholm

Gatuadress
Västra Järnvägsgatan 3

Telefon
08-546 77 610 vx

Fax
08-546 441 80

docentansökan är vilseledande då de framställs som innehållsmässigt nya när de i själva verket är återanvändande av studentuppsatser”.

hävdar att han, sedan uppsatserna examinerats och godkänts, fått fullmakt från berörda studenter att arbeta vidare med det material som presenteras i respektive uppsats och att söka publicera det i vetenskaplig tidskrift med uppsatsskrivarna som medförfattare. Vidare framhåller att ”alla inblandade har givits möjlighet att kontakta (honom), fråga hur det går och delta och få del av arbetsprocessen”. Han har dock inte själv tagit initiativ till att göra medförfattarna delaktiga. Författarna till två av examensarbetena uttrycker missnöje över detta och över att de inte heller beretts tillfälle att godkänna artikelmanus före publicering. Samma studenter har också uttryckt missnöje över att uppsatsen, till följd av planerna på publikation i vetenskaplig tidskrift, inte funnits tillgänglig via DiVA. Författarna till övriga två uppsatser är i allt väsentligt nöjda med att lyckats publicera arbetet och att de står som medförfattare.

Enligt god vetenskaplig sed är det ett krav att samtliga medförfattare ges möjlighet att godkänna den slutliga versionen av manuskriptet. Expertgruppen konstaterar att kritik ska riktas mot för att inte ha gett samtliga studenter möjlighet att läsa manuskriptet innan det publicerades men att avvikelser från god forskningssed, med hänsyn till omständigheterna, inte är av den arten att det ska betraktas som vetenskaplig oredlighet.

Expertgruppen kan på tillgänglig information, där ord delvis står mot ord, inte klart belägga omfattningen av respektive de före detta studenternas bidrag till publikationerna. Linnéuniversitetets uppgift om att inte medverkat i tillräcklig utsträckning har dock enligt Expertgruppen inte verifierats. Bilagda jämförelser mellan examensarbeten och tidskriftsartiklar talar för att betydande omarbetningar skett inför publiceringen i vetenskaplig tidskrift. Alltså föreligger två omständigheter som motiverar medförfattarskap i publikationerna; aktiv del i problemformulering och handledarskapets alla delar samt betydande omarbetning av texten inför publiceringen.

Det faktum att inte nämner medförfattarna i docentansökans löptext kan dock inte tas till intäkt för att han skulle försöka dölja deras medverkan. Artiklarna som sådana är bilagda ansökan och föremål för granskning inom denna. Underlaget är alltså enligt Expertgruppens bedömning tillräckligt transparent för läsaren.

Avsaknad av referens till examensarbete när detta utvecklats till vetenskaplig publikation kan bero på flera omständigheter, t.ex. att examensarbetena i sig inte hållit en tillräckligt hög vetenskaplig nivå eller att de inte är sökbara. Det är Expertgruppens mening att det är önskvärt att i en artikel referera till aktuellt examensarbete. Att som i detta fall genomgående underlåta referenser till examensarbeten förtjänar att kritiseras. Förfarandet hade varit oredligt om inte betydande omarbetning skett inför publiceringen. Det är alltså rimligt att efter omarbetning publicera examensarbeten i vetenskaplig tidskrift, förutsatt att de når en hög kvalitet. Expertgruppen har inte bedömt vilken kvalitet som uppnåtts i de nu aktuella examensarbetena och inte heller hur den samlade kvaliteten påverkas av ett flertal arbeten tillkomna på samma sätt. Detta torde vara universitetets uppgift.

Sammanfattningsvis, även om kan kritiseras för att han inte har gett samtliga medförfattare möjlighet att godkänna den slutliga versionen av manuskriptet, anser Expertgruppen att det inte finns belägg för att betrakta hans agerande som vetenskaplig oredlighet.

Ärendet är därmed slutbehandlat från Expertgruppens sida.

Detta yttrande har beslutats av Lena Berke, ordförande, Lars E Gustafsson, Elisabeth Rachlew, Ulrik Ringborg och Elin Wihlborg. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har dessutom närvarat ersättarna Jerry Eriksson, Ann-Charlotte Smedler, Christina Moberg, Holger Luthman och Aleksander Giwercman, kanslichefen Jörgen Svidén samt administrativa sekreteraren Eva Kaaman Modig.

För Expertgruppen för oredlighet i forskning

Lena Berke